

Problematika stanovení hygienicky významných mikroorganismů v odvodněných a neodvodněných kalesch

A. Benáková, D. Baudišová
VÚV T.G.M., vvi

Legislative in EU – new directives problems

- insufficient definitions of samples
- balance of economic costs
- protection of IP
- number of samples taken
- rules of sampling
- requirement for transport
- quality of sample versus its use

Vyhláška MŽP

aplikace kalu na půdu

Kategorie	Termot. koliformní bakterie	Enterokoky	Salmonela
I	$< 10^3$	$< 10^3$	negativní nález
II	$10^3 - 10^6$	$10^3 - 10^6$	nedělá se

Jednotky: $\text{KTJ} \cdot \text{g}^{-1}$ sušiny

Kategorie I a II

- **Kategorie I** - kaly, které je možno obecně aplikovat na půdy využívané v zemědělství při dodržení ostatních ustanovení této vyhlášky
- **Kategorie II** - kaly, které je možno aplikovat na zemědělské půdy určené k pěstování technických plodin, a na půdy, na kterých se nejméně 3 roky po použití čistírenských kalů nebude pěstovat polní zelenina a intenzivně plodící ovocná výsadba, a při dodržení zásad ochrany zdraví při práci a ostatních ustanovení vyhlášky

Metody stanovení mikroorganismů v kalech

- příručka SZÚ 2001: Matějů, L. Stanovení indikátorových mikroorganismů pro mikrobiologická kritéria pro použití kalů na zemědělské půdě ve smyslu vyhlášky č.382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě
- Používají se stejné půdy jako u povrchových vod, výsledky se uvádí jako $KTJ \cdot g^{-1}$ sušiny. Filtry nahrazeny přímým výsevem.
- Salmonela se stanovuje v 50 g matrice.

Stanovení některých charakteristik metod pro analýzu kalů

- opakovatelnost
  - linearita
  - nejistota v počítání
-
- modelová metoda – stanovení termotolerantních koliformních bakterií
přímý výsev na m-FC

Opakovatelnost – odvodněný kal

	A	B	C	D	E	průměr	smoch výběr	var. koef. [%]
sušina [%]	51,9	56,0	56,9	48,7	58,0	54,3	3,9	7,2
KTJ/ml	32,7	40,7	30,5	31,0	42,0	36,4	4,8	15,2
KTJ/g	17,0	22,8	17,3	15,0	24,4	19,9	3,9	20,4

Opakovatelnost – odvodněný kal v rámci jednotlivých částí A-E

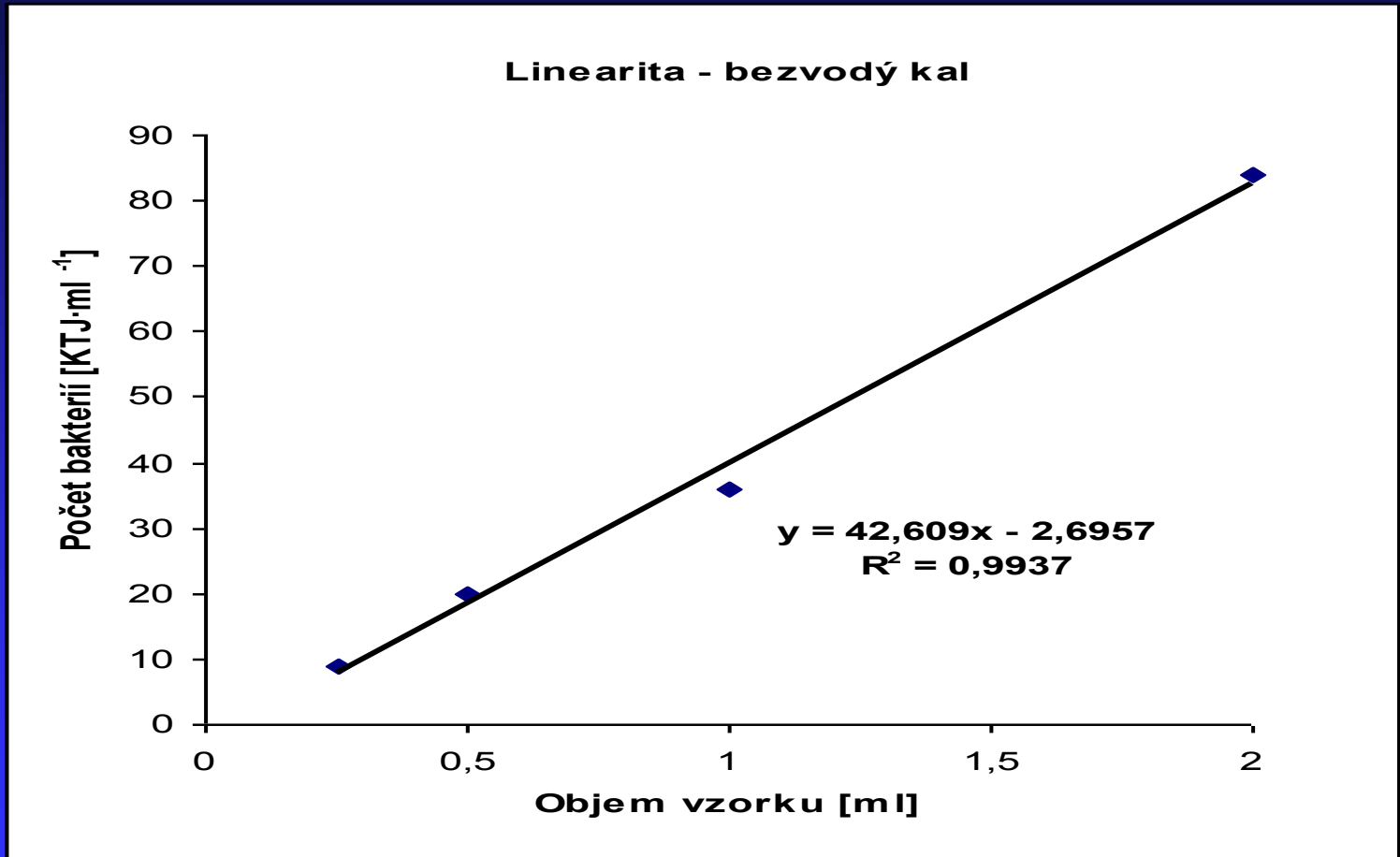
	A	B	C	D	E
Průměr [KTJ/ml]	32,7	40,7	35,5	31,0	42,0
Smodch výběr	9,8	7,2	0,7	0	5,7
Var. koef. [%]	30,0	17,8	2,3	0	13,5

Opakovatelnost – kapalný kal

	A	B	C	D	E	průměr	smoch výběr	Var. koef. [%]
Sušina [%]	0,61	0,61	0,60	0,59	0,62	0,61	0,01	1,9
KTJ/ml	12 333	13 166	10 833	9 000	6 666	10400	2621	25,2
KTJ/g	75,23	80,31	65,00	53,10	41,33	63,41	15,3	25,4

Výsledky - linearita

Linearita byla prokázána v intervalu hodnot 9 - 84 KTJ·ml⁻¹.

Nejistota počítání – kapalný vzorek

KTJ·ml⁻¹ osoba A	KTJ·ml⁻¹ osoba B	Směrodatná odchylka výběr	Variační koeficient [%]
62	76	9,9	14,3
78	69	6,4	8,7
61	60	0,7	1,2
75	84	6,4	8,0
52	55	2,1	4,0
71	79	5,7	7,5
60	65	3,5	5,7
84	80	2,8	3,4
76	76	4,9	6,8

Závěry

- Kal je složitá matrice - v EU není jednotný postup pro mikrobiologii a parazitologii kalů
- Kaly na rozdíl od vod mají vyšší podíl suspendovaných látek
- Při vyjadřování výsledků na gram sušiny se sčítá chyba stanovení sušiny a KTJ v objemu

- Rozptyl v rámci jednoho vzorku odvodněného kalu je větší než mezi vzorky (jednotlivými částmi), je nutné provést alespoň dvě paralelní stanovení
- Celkové výsledky opakovatelnosti pro oba typy kalů jsou podobné, u tekutého kalu se na výsledku méně podílel rozdíl sušin, ale spíše nepřesnost při inokulaci
- 2007 – očekává nová směrnice EU